

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. В. Кравченко. Розробка сучасного стандарту з управління ризиками – важливий чинник підвищення ефективності підприємницької діяльності в Україні / Володимир Кравченко // Теоретичні та прикладні питання економіки: Зб. наук. пр. – К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2008. – Вип. 17. – 330 с. – с. 159 – 166.
2. Кравченко В.А. Стан управління підприємницькими ризиками: українська специфіка / Володимир Кравченко // Проблеми системного підходу в економіці. – 2015. - №3. – с. 80.
3. Лук'янова В.В. Теоретичні аспекти управління підприємством в умовах невизначеності / В. В. Лук'янова // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2016. – № 4, Т.1. – с. 116.
4. Основні підходи до організації процесу управління ризиками на підприємстві [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/1635/1/12ttvmpr.pdf>

Юрків Наталія Василівна, студентка 1 курсу,
Пилипів Ігор Васильович, д.і.н, професор,
завідувач кафедри гуманітарних і
фундаментальних дисциплін

**ПРОГНОЗУВАННЯ НАСЛІДКІВ ПЕРЕНАСЕЛЕННЯ ЗЕМЛІ
НА ПРИКЛАДІ СОЦІОЛОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ**

Людство постійно стикається з глобальними викликами, які несуть загрози для його існування. Серед цих проблем є неконтрольоване зростання населення Землі. Дослідженням та аналізом цих проблеми займається соціологія. В ООН існує відділ народонаселення, що існує з 1946 року. У ньому працюють демографи та статистики. У історичну епоху чисельність населення зростала наступним чином: початок нової ери – 230 млн осіб, 1500 рік – 440 млн осіб, 1800 рік – 952 млн осіб, 1900 рік – 1,6 млрд осіб, 1950 рік – 2,5 млрд осіб, 2000 рік – 6 млрд осіб [1, с. 67-96].

Чисельність населення Землі на початок 2019 року склала 7,7 млрд осіб. Про це йшлося під час сесії Комісії з народонаселення і розвитку, яка стартувала в штаб-квартирі ООН в Нью-Йорку 2 квіт. 2019 [2]. Тут обговорювалося питання щодо кількості населення, а також чим це загрожує суспільству. За словами першого заступника Генсека ООН Аміні Мохаммед, за останні 25 років значно скоротилося число людей, які живуть в умовах крайньої бідності, на 40% снилися масштаби материнської смерті, істотно збільшилася тривалість життя людей.

За період з 1994 року по 2019 рік рівень смертності дітей у віці до п'яти років скоротився на 54%. Очікувана тривалість життя в усьому світі зросла з 64,9 року в 1994 році до 72,3 року в 2019 році і до 2030 року збільшиться ще на 2 роки. У всьому світі значно підвищився рівень добробуту населення. При цьому А. Мухаммад зазначила, що нинішні демографічні тенденції призводять до серйозних екологічних, економічних і соціальних проблем. Враховуючи цю

тенденцію кількість населення до 2050 року досягне 9,7 млрд осіб, а до кінця століття збільшиться приблизно до 11 млрд людей [2].

Із збільшенням кількості населення землі люди використають всі можливі ресурси і не матимуть подальших засобів існування. Американські науковці Деррел Брикер та Джон Ібітсон вважають, що до середини 21 століття, коли населення складатиме близько 11 млрд чоловік населення почне потроху зменшуватись. [3]. Коли цей процес запуститься, зупинити його буде неможливо. Тобто вчені поділилися на 2 групи: ті, які вважають, що кількість населення з кожним роком буде тільки збільшуватися, тому потрібно шукати місце куди можна переселити частину людей і ті, які вважають, що кількість населення дійде до свого піку і почне «самознищення» [3].

Щоб більш детально дослідити проблему перенаселення, американський науковець Джон Келхун провів низку експериментів в 60-70-х роках ХХ ст., Цей експеримент дістав назву «Всесвіт-25. В якості піддослідних Д. Келхун незмінно вибирав гризунів, хоча кінцевою метою досліджень завжди було передбачення майбутнього для людського суспільства. Для популяції мишей в рамках соціального експерименту створили райські умови: необмежені запаси їжі і пиття, відсутність хижаків і хвороб, достатній простір для розмноження. Однак у результаті вся колонія мишей вимерла. Д.Келхун весь експеримент поділив на декілька фаз: А- фаза освоєння 4 пар здорових мишей, В- це стадія зростання чисельності популяції в баку в ідеальних умовах. Число мишей подвоювалася кожні 55 днів, перехід у фазу С відбувся на 315 дні експерименту. Зростання кількості гризунів сповільнилося, тепер чисельність подвоювалася тільки через 145 дні, а загальна чисельність складала близько 600 осіб, на цьому етапі сформувалася певна ієрархія і певне соціальне життя. Місця фізично стало набагато менше. З'явилася категорія «знедолених», яких виганяли в центр бака, вони часто ставали жертвами агресії. Відрізнити групу «знедолених» можна було за слідами крові на тілі. Знедолені склалися, насамперед, з молодих представників, що не знайшли для себе соціальної ролі в мишачій ієрархії.

Проблема відсутності відповідних соціальних ролей була викликана тим, що в ідеальних умовах бака миші жили довго, немолоді миші не звільняли місця для молодих гризунів. Тому часто агресія була спрямована на нові покоління, що народжувались в баці. Після вигнання самці ламалися психологічно, менше проявляли агресію, що не бажали захищати своїх вагітних самок і виконувати будь-які соціальні ролі. В результаті самки стали проявляти агресію, часто битися, захищаючи потомство. Однак агресія парадоксальним чином не була спрямована тільки на оточуючих, не менша агресивність проявлялась по відношенню до своїх дітей. Часто самки вбивали своїх дитинчат і перебиралися у верхні гнізда, ставали агресивними відлюдниками і відмовлялися від розмноження.

В результаті народжуваність значно впала, а смертність молодняку досягла значних рівнів. Незабаром почалася остання стадія існування мишачого раю – фаза D або фаза смерті, як її назвав Д. Келхун. Символом цієї стадії стала поява нової категорії мишей, що отримала назву «красиві». До них

відносили самців, що демонстрували нехарактерну для виду поведінку, відмовлялися битися і боротися за самок, і територію, не виявляли жодного бажання паруватися, схильних до пасивного стилю життя. «Красиві» тільки їли, пили, спали і очищали свою шкірку, уникаючи конфліктів і виконання будь-яких функцій. Також дослідника вразило відсутність бажання у «красивих» злучатися і розмножуватися, в результаті самки і самці перестали відтворювати потомство. Як наслідок смертність молодняку становила 100%, кількість вагітностей була незначною, а незабаром склало 0. Вимираючі миші практикували гомосексуалізм, девіантну і агресивну поведінку в умовах надлишку життєво необхідних ресурсів. Процвітав канібалізм при одночасному достатку їжі, самки відмовлялися виховувати дитинчат і вбивали їх. Експериментом «Всесвіт-25» була 25 спроба вченого створити рай для мишей, всі попередні також закінчувалися смертю всіх піддослідних. Сумарно дослід тривав 1780 днів.

Більшість країн, в особливості Азія задумалися про зменшення кількості населення. Отже, перенаселення землі приведе до знищення суспільства, тому не можна цього допускати. Потрібно вирішувати проблему тут і зараз, а не по факту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. *Економічна і соціальна географія світу. Навчальний посібник / За ред.. Кузика С.П. – Л.: Світ, 2002. – 672 с*
2. [<https://www.google.com/search?q=відбулася+сесія+Комісії+з+народонаселення+i+розвитку%2C+яка+стартувала+в+штаб-квартирі+ООН+в+Нью-Йорку&o>]
3. Др. Брикер та Дж. Ібітсон «Пуста планета: шок глобального скорочення населення». Режим доступу:
4. <https://www.imena.ua/blog/earth-overpopulation-part-1/>
5. Експеримент “Всесвіт-25”. Як рай став пеклом. Режим доступу:
6. <https://www.welldone.org.ua/eksperiment-vsesvit-25/>.

**Чабанюк Юлія Богданівна, магістрантка,
Ляхович Уляна Іванівна, к.ю.н., доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки,
маркетингу і менеджменту**

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІГРАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

Міжнародна міграція стала важливою складовою міжнародного порядку і фундаментальною основою, яка формує нову суспільну реальність цілого світу. Як глобальне явище, вона сьогодні впливає на всі держави світу, робить їх місцем походження, прийому або транзиту для мігрантів. Інтерес до міграції особливо зріс, коли вже навіть на міжнародному рівні стали відчутними її суспільно-політичні наслідки.

До того ж, перший підхід знайшов свій вияв у державній політиці ЄС. Доречно згадати Комюніке “Спільна імміграційна політика для Європи: